

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

ניתנה ביום 31 ינואר 2021

המבקשת

לשכת המסחר תל אביב והמרכז, איגוד לשכות המסחר

-

המשיבות

1. הסתדרות העובדים הכללית החדשה

2. מדינת ישראל

3. חברת נמלי ישראל - פיתוח ונכסים בע"מ

4. חברת נמל אשדוד בע"מ

5. חברת נמל חיפה בע"מ

המצטרפות להליך

6. לשכת הספנות הישראלית

7. התאחדות התעשיינים בישראל

לפני: סגן הנשיאה אילן איטח, השופטת לאה גליקסמן, השופטת סיגל דוידוב-מוטולה

נציגות ציבור (עובדים): גב' יעל רון, גב' חיה שחר

נציגי ציבור (מעסיקים): מר עצמון ליפשיץ, גב' ברכה סמו

בשם המבקשת - עו"ד שלומי לוי

בשם המשיבה 1 - עו"ד אלעד מורג, עו"ד סיון רדיאן

בשם המשיבה 2 - עו"ד מיכל לייסר

בשם המשיבה 3 - עו"ד דרור גל

בשם המשיבה 4 - עו"ד חיה ארמן, עו"ד מיכל הברפלד

בשם המשיבה 6 - עו"ד אמיר כהן-דור

בשם המשיבה 7 - עו"ד מוטי עזרן

החלטה

לפנינו בקשת המשיבה 4, חברת נמל אשדוד בע"מ, למתן צו מניעה האוסר על המשיבה

1, הסתדרות העובדים הכללית החדשה (להלן - ההסתדרות) לנקוט צעדים ארגוניים
בנמל.

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

תמצית הרקע העובדתי

1. התשתית העובדתית הרלוונטית נפרשה בהחלטות רבות של בית דין זה בעבר, ועל כן נציין אך את עיקריה. בעקבות החלטת הממשלה להקים נמלי ים חדשים באשדוד ובחיפה, נוסף על הנמלים הקיימים שם (להלן - **הרפורמה בנמלים**), הודיעה ההסתדרות כי בכוונתה להשבית את העבודה במשיבות 4 ו-5 (להלן - **חברות הנמל**). על רקע זה הגישה המבקשת (להלן - **לשכת המסחר**) בקשה למתן סעדים זמניים האוסרים על עובדי חברות הנמל לנקוט צעדים ארגוניים. בקשתה נענתה - ביום 29.7.13 הוצא תחת ידו של בית דין זה¹ צו המורה לעובדי חברות הנמל להמשיך לעבוד כרגיל, בעבודה מלאה, תקינה וסדירה והמונע מהם נקיטת צעדים ארגוניים (להלן - **צו המניעה**), וזאת לצד הקביעה העקרונית שלפיה להסתדרות קמה עילת שביתה². יצוין כבר עתה כי צו המניעה נותר על כנו מאז הוצאתו ועד ליום 27.12.20, כפי שיפורט להלן.
2. בחודש יולי 2018 נמסר כי הצדדים הרלוונטיים הגיעו להסכמות בנוגע להשלכות הרפורמה בנמלים על עובדי חברת נמל חיפה, כך שזו נותרה מאז כבעלת דין בהליך, ככל שהוא נוגע לסוגיית השביתה, באופן פורמלי בלבד.
3. מאז מתן צו המניעה ועד עתה מנהלים הצדדים הרלוונטיים: ההסתדרות, המשיבה 4 (להלן - **הנמל**) והמשיבה 2 (להלן - **המדינה**) (להלן יחד - **הצדדים הרלוונטיים**) משא ומתן בקשר להשלכות הרפורמה בנמלים על עובדי הנמל, על תנאי העסקתם ועל ביטחונם התעסוקתי, תוך שמעת לעת הם מוסרים לבית הדין הודעות עדכון ומתקיימים דיונים הן לפני מותב בית הדין והן לפני אב"ד. להלן נקודות-ציון עיקריות:
- א. ביום 16.1.16 הגיעו הצדדים הרלוונטיים להסכמות עקרוניות בנוגע להשלכות הרפורמה בנמלים על עובדי הנמל (להלן - **מסמך העקרונות**). במסמך הוסדרו מספר נושאים ונקבע כי כל האמור בו "**כפוף לחתימה על הסכמים מפורטים לכל דבר ועניין**". עוד נקבע במסמך העקרונות, בסעיף שכותרתו "**הסדר מיטיב ביחס לנושאים שהוסדרו בנייר זה**", כך:

¹ סגן הנשיאה, כתוארו אז, יגאל פליטמן, השופט (בדימוס) עמירם רבינוביץ, השופטת (בדימוס) רונית רוזנפלד ונציגי הציבור מר אלעזר וייץ, מר שלום חבשוש, מר יצחק דויטש ומר יצחק קאול.

² המדינה הגישה עתירה לבג"ץ על ההחלטה האמורה אולם בהמשך, לאחר שנחתם מסמך העקרונות, כפי שיוסבר בהמשך הדברים, ביקשה למחוק את העתירה וכך נעשה.

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 40815-07-13

"ככל שיוסכם על הסדר שונה לעניין נמל חיפה, הרי שבהתייחס להסדרים החלים לעניין נושאים משותפים לשני הנמלים, תהיה נציגות עובדי נמל אשדוד זכאית להסדר השונה כאמור, בשלמותו ועל כל חלקיו, לרבות ההתחייבויות הכלולות בו".

- ב. ביום 31.1.17 שבה ההסתדרות וביקשה לאפשר לה לקיים שביתה. בתום דיון בבקשה, ביום 2.4.17, הורה בית הדין לצדדים הרלוונטיים להוסיף ולנהל משא ומתן על הנושאים שטרם הוסדרו, ובין היתר נקבע כי **"...בנושא דור ב' על רקע מסמך העקרונות, התרשמותנו הינה כי למעשה עניין זה נמצא על שולחן המו"מ בנושא משמעותי, בשני הנמלים, בין שאר הנושאים. זאת, גם נוכח הזיקה שנקבעה במסמך העקרונות בין ההסדרים שיחולו בנמל חיפה ובין ההסדרים שיחולו בנמל אשדוד. ... לאור האמור, הננו מורים בזאת לצדדים לנהל מו"מ אינטנסיבי בתום לב במכלול הנושאים שטרם הוסדרו, לרבות נושא עובדי דור ב' בנמלים".** לצד זאת נקבע כי **"להסתדרות תקום זכות לנקוט צעדים ארגוניים, החל מיום 5.5.2017...".** בהחלטה מיום 5.5.17 נקבע כי המשא ומתן לא מוצה, והמועד שהחל ממנו תקום להסתדרות זכות לנקיטת צעדים ארגוניים - נדחה.
- ג. בין לבין, בדיון שהתקיים ביום 13.6.17 הודיעו המדינה והסתדרות כמפורט להלן:

".... בהמשך להסכמות הקיימות ולאור בקשת ההסתדרות להסדיר את נושא הביטחון התעסוקתי - הגנה מפני פיטורי צמצום, המדינה נכונה למתן הגנה מפיטורי צמצום לעובדי הנמלים שנקלטו עד ליום 12.6.17 ולמשך 10 שנים מיום תחילת התחרות. ההגנה האמורה מותנית בחתימה על הסכם סופי. הצדדים יפעלו להגעה להסכם בתוך 3 חודשים, או פרק זמן אחר שיקבע בהסכמה בין הצדדים. ההסכמות דלעיל לא יהא בהן כדי לפגוע בטענות ועמדות הצדדים עובר לגיבוש הודעה זו ואף לא להוות בסיס לטענות כלשהן." (ההדגשה הוספה)

הן הנמל והן המשיבה 5 הבהירו, בעקבות ההסכמה שעליה הודיעו המדינה וההסתדרות, כי ההסכמים הסופיים יהיו כפופים לאישור הדירקטוריונים. לשלמות התמונה יובהר - את שלא קיבל ביטוי בפרוטוקול ואין לגביו חולק - **הסכמת המדינה לביטחון התעסוקתי כמפורט בהודעת המדינה וההסתדרות כאמור, ניתנה כנגד התייעלות בכל אחת מחברות הנמל שתמצא את ביטויה בהסכם הסופי.**

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 40815-07-13

- ד. ביום 5.11.18 ביקשה ההסתדרות לבטל את צו המניעה, בטענה שהמשא ומתן בנושאי התשתיות וההתייעלות הגיע למבוי סתום. בהחלטה מיום 27.11.18 נדחתה הבקשה ככל שהיא נוגעת לנושא התשתיות. מנגד, ביחס לנושא ההתייעלות נקבע כי הסכסוך, ככל שעניינו באחת החלופות של "גבולות הגזרה" שהוגדרו, הוא סכסוך כלכלי, שלכאורה מקים להסתדרות זכות לנקוט צעדים ארגוניים. אלא שבית הדין סבר כי המשא ומתן בנושא זה לא מוצה ועל כן הורה לצדדים הרלוונטיים להמשיך בו. בהתאם נדחתה הבקשה לביטול צו המניעה.
- ה. גם בהחלטה מיום 17.12.18, לאחר שהוגשו דיווחי הצדדים הרלוונטיים, נדחתה בקשת ההסתדרות לביטול צו המניעה, בנימוק שהמשא ומתן לא מוצה. נקבעה ישיבה נוספת לדיון בבקשה להסרת צו המניעה, ליום 8.1.19. מועד הדיון נדחה מעת לעת, מטעמים שונים.
- ו. בישיבות תזכורת שנערכו לפני אב"ד ביום 27.10.19 וביום 2.2.20 הסכימו הצדדים הרלוונטיים על לוחות זמנים להמשך המשא ומתן. נקבעו מועדים לקיום ישיבת תזכורת נוספת וכן דיון לפני מותב בית הדין. אף מועדים אלה נדחו שוב ושוב לבקשת הצדדים הרלוונטיים, בין היתר לאור פגישות המשא ומתן והליכי הבחירות לכנסת.
4. ביום 10.12.20 הוגשו דיווחי הצדדים הרלוונטיים, שמהם עלה כי חלה התקדמות של ממש בנושא ההתייעלות וכי בנושא זה הצדדים מצויים על סף סיכום הפרטים וגיבוש ההסכמים, וכי בלב המחלוקת עומדת דרישת ההסתדרות כי החברה תעמיד, בלשון הצדדים הרלוונטיים, "יעודה" - קרי, בטוחה להבטחת תנאי הפרישה המוקדמת הנדרשת כחלק מהשלכות הרפורמה ואשר תנאיה סוכמו ביום 7.7.20. הובהר שהמדינה אישרה את ההסכמות שאליהן הגיעו הנמל וההסתדרות בנושא ההתייעלות, אך זאת בכפוף להוצאתן המיידית אל הפועל.
5. ישיבת תזכורת לפני אב"ד התקיימה ביום 13.12.20, ובמהלכה נעשה ניסיון להביא את הצדדים הרלוונטיים להסכמות שונות בנושא היעודה, אולם הדבר לא עלה יפה. בתום הישיבה ניתנה הוראה לצדדים להמשיך במשא ומתן, נקצבו מועדים להגשת בקשה מתוקנת של ההסתדרות לביטול צו המניעה ולתגובות הצדדים, ונקבע דיון לפני הרכב בית הדין ליום 22.12.20.
6. הבקשה המתוקנת של ההסתדרות הוגשה ולאחריה הוגשו תגובות הצדדים. במהלך הדיון מנו הצדדים הרלוונטיים ארבעה נושאים, שהסדרתם טעונה השלמה על מנת להוציא לפועל באופן מידי את ההסכמות בנושא ההתייעלות, אף טרם גיבוש ההסכם הכולל, והם: א. ההתייעלות והתמורות בגינה; ב. הפרישה המוקדמת

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

והיעודה; ג. ביטחון תעסוקתי וגיוון תעסוקתי; ד. רשת הביטחון לפרמיה והיעודה בגינה. עוד התברר כי מבין הנושאים האמורים סלע המחלוקת נעוץ בהקצאת היעודה לפרישה המוקדמת וכי עיקר המחלוקת נוגע לשיעורה ולסוגה. ההסתדרות הבהירה במהלך הדיון, שאם יוסר צו המניעה והיא תבקש לנקוט צעדים ארגוניים, תינתן על ידה התראה של חמישה ימי עסקים, וכי הצעדים שיינקטו, אם יינקטו -

"יוגבלו באופן שימנע פגיעה בציבור הרחב ובשכבות החלשות, כדלקמן:

- 5.1 לא תהיה פגיעה בפריקה ובטעינה של מוצרי צריכה.
- 5.2 לא תהיה פגיעה בפריקה ובטעינה של בעלי חיים ותוצרת חקלאית.
- 5.3 לא תהיה פגיעה בפריקה ובטעינה של תרופות ושל תוצרת מתכלה.
- 5.4 תוקם ועדת חריגים שתהיה זמינה לפניית דחופות ותמנע נזק בלתי מידתי."

7. בהחלטה מיום 27.12.20, לאחר שהוגשו השלמות טיעון מטעם הצדדים, התקבלה בקשת ההסתדרות לביטול צו המניעה, "משני טעמים מצטברים: האחד, שינוי באופיו העיקרי של הסכסוך - לסכסוך כלכלי טהור; השני - שינוי מהותי בלוח הזמנים". ואלה עיקרי ההחלטה:

"אופיו של הסכסוך - הסכסוך שפרץ בנמלים... הוא סכסוך מעורב. אכן, הוא אווז היבטים של שביתה שנהוג לכנותה 'מעין פוליטית'... גם היבטים של סכסוך כלכלי... מרכז הכובד של הסכסוך השתנה מעת לעת... הסכסוך בגלגולו העדכני נטוע עמוק בתוך ההיבט הכלכלי הטהור. על כל פנים, סלע המחלוקת - סוגיית היעודה, היא כזו... דרישה להעמדת יעודה היא דרישה כלכלית לגיטימית... גם יתר הסוגיות שנמנו על ידי הצדדים... נטועות עמוק באופיו הכלכלי של הסכסוך.

השינוי בלוח הזמנים - ... בעוד שבשלביו הראשונים של הסכסוך עסקו הצדדים באירוע - פתיחת נמל הדרום, שהיה אז בגדר עתיד רחוק (יחסית), הרי שכעת... האירוע של פתיחת נמל הדרום מצוי 'מעבר לסיובו'.

שוכנענו כי השינויים המהותיים באופיו של הסכסוך ובנקודת הזמן עולים כדי שינוי נסיבות מהותי המצדיק את ביטול צו המניעה... צודקת ההסתדרות בטענתה כי 'הזכות לשבות' אינה סעד שעליה לבקש. מצב הדברים הוא הפוך. על המבקש להגביל את מימוש חירות השביתה לשכנע כי קמה הצדקה לעשות כן... יש לבטל את צו המניעה ולהורות כי הוא יפקע לאחר שיוקצב פרק זמן נוסף להשלמת המשא ומתן וזאת על מנת שזה ינוהל מתוך מודעות למצב המשפטי החדש.

לאור המקובץ, על הצדדים להשלים את המשא ומתן בסוגיות שנותרו על הפרק. ביום 31.12.20 יפקע צו המניעה... אין משמעות הדבר שעם פקיעת צו המניעה מוסרות כל המגבלות. כל שהדבר אומר הוא שהצדדים חוזרים ל'נקודת המוצא' שבה חלים הכללים הרגילים לנקיטת צעדים ארגוניים, ובכללם כי הצעדים הארגוניים נועדו אכן לקדם עילות

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

לגיטימיות - בשלב זה העילות המדוברות; כי הצעדים הארגוניים יהיו בבחינת ה'צעד אחרון', קרי הם יינקטו רק לאחר שמוצה בתום לב המשא ומתן, לרבות במסגרת ההארכה שנקצבה לצדדים; כי קדמה להם התראה מספקת - בנסיבות הנוכחיות נראית בעינינו כסבירה עמדת ההסתדרות שלפיה אם תחליט על נקיטה של צעדים ארגוניים תינתן על ידה הודעה מראש של חמישה ימי עסקים; וכי הצעדים הארגוניים יהיו מידתיים - בעניין זה רשמנו לפנינו את הודעת ההסתדרות לגבי ההגבלות שהיא נכונה ליטול על עצמה, זאת מבלי שנביע עמדה בשאלה אם הגבלות אלה יש בהן כדי למצות.

... בנוגע למאזן הנזקים ולהיות הנמל שירות חיוני - שביתה, מטבעם של דברים, עלולה לפגוע במעסיק (החברה) ולעיתים אף בצדדים שלישיים. לפיכך, מצוים כל הנושאים ונותנים לעשות כל הדרוש על מנת לנסות ולהגיע להסכם גם ללא נקיטת צעדים ארגוניים. אלא שלעיתים, אין מנוס מכך והדברים ידועים... אין לנו צורך לעת הזו לבחון את קיומם של הכללים הרגילים כאמור, ובכללם את מידתיות הצעדים הארגוניים... העובדה שלפיה חברת הנמל מספקת שירות חיוני אין משמעה כי לא אפשרית נקיטת צעדים ארגוניים לצורך קידום משא ומתן לגיטימי. עניין זה יש להביא בחשבון עת נשקלת מידתיות השביתה, וכאמור טרם בשלה העת לבחון שאלה זו... אם ההסתדרות תודיע על הכוונה לנקוט צעדים ארגוניים ואף לאחר תחילתם, רשאים הצדדים האחרים לפנות לבית הדין בעניין זה.

לבסוף - ההפרות של צו המניעה על ידי עובדי חברות הנמל בעבר היו והינם אירועים חמורים שבית הדין נדרש אליהם ולמשמעותם בהחלטות קודמות. אין בהפרות אלה, חמורות ככל שיהיו, כדי להביא לתוצאה של אינון זכות השביתה." (הדגשות במקור - א.א.)

8. לאור כל האמור נקבע כי צו המניעה יפקע ביום 31.12.20. דיון נקבע ליום 5.1.21.

המשך השתלשלות העניינים והבקשה הנוכחית

9. הדיון שנועד ליום 5.1.21 בוטל משטרם הוכרזה נקיטת צעדים ארגוניים ומטעמים הנוגעים למשבר הקורונה. בהחלטה מיום 6.1.21 נקבע שמועד חדש ייקבע "לאחר שתנתן - אם תנתן - הודעה על נקיטת צעדים ארגוניים, וטרם המועד שנקבע לתחילתם". ואכן, בבוקרו של יום 21.1.21 מסרה ההסתדרות לבית הדין כי יום קודם לכן הודיעה להנהלת הנמל כי בכוונתה לנקוט צעדים ארגוניים החל מיום 26.1.21 (להלן - הודעת ההסתדרות). שעות ספורות לאחר שהודעת ההסתדרות הוגשה לבית הדין, הגיש הנמל בקשה דחופה למתן סעדים זמניים נגד נקיטת צעדים ארגוניים, היא-היא הבקשה שלפנינו (להלן - בקשת הנמל). לבקשת הנמל צורפה הודעת ההסתדרות, החתומה על ידי מר אבי אדרי, יו"ר איגוד עובדי התחבורה בהסתדרות (להלן - מר אדרי), שזו לשונה:

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

"בהתאם לתוצאות המו"מ, ובהתאם להנחיית ביה"ד, הריני להודיעך כדלקמן -

1. אתמול, במהלך המו"מ, ובניגוד גמור להסכמות שהיו קיימות עד אתמול, הודיע נציגו של הממונה על השכר על ביטול התמורה שהובטחה וסוכמה במו"מ לעובדי דור א ולדור ב מייסד.
 2. לצערי, עמדתו זו אף זכתה לתמיכת הנהלת הנמל.
 3. עמדתו זו של נציגו של הממונה על השכר (שזכתה לתמיכתכם) חירבה באחת מו"מ של חודשים רבים.
 4. עובדתית, המגמה שלכם ו/או של הממונה על השכר להכשיל את המו"מ עוברת דרך כל הסקטורים, ולראיה, הכנסת עמדות והתניות למו"מ של עובדי המנהל שהביאה לביטול ההסכמות הקודמות, הכנסת עמדות והתניות מכשילות שהביאו למבוי סתום במו"מ של סקטור בכירים.
 5. לאחר התייעצות עם וועדי העובדים, אנו דורשים שתעמדו בכל המחויבויות התפעוליות והכלכליות שסוכמו איתנו עד אתמול.
 6. לאור האמור לעיל, ולאור חוסר היציבות שלכם בכל המו"מ בחברה, לא נותרה לנו כל ברירה אלא להודיע על נקיטה באמצעים ארגוניים וזאת החל מיום 26/01/2021 ואילך.
- ..."

הסעדים שהתבקשו בבקשת הנמל הם אלה: להורות על קיום דיון דחוף בבקשה, להורות כי על כל אחד מעובדי החברה ונציגותם להימנע מנקיטת שביתה ו/או שיבוש ו/או הפרעה אחרת למהלך העבודה הסדירה מיום 26.1.21; להורות לעובדים ונציגותם לשמור על שקט תעשייתי מלא.

10. בהחלטה מאותו יום נקבע דיון בבקשת הנמל ליום 25.1.21 ונקצבו מועדים להגשת תשובות הצדדים ותגובותיהם. יצוין כי הנמל טען, בין היתר, שהודעת ההסתדרות התקבלה על ידו בתדהמה, שכן היא עומדת בניגוד גמור להסכמה שגיבשו ביום 19.1.21 ההסתדרות והנמל, עם הוועדים, לפי הצעת מר אדרי עצמו, שלפיה הצדדים הרלוונטיים יחתרו להגיע להסכמות בדומה לאלה שנחתמו בנמל חיפה (להלן - **מתווה חיפה**). הנמל הוסיף שבהתאם להסכמה מיום 19.1.21 ולדרישתו של מר אדרי מיום 20.1.21 בבוקר, עמל הנמל על הכנת מכתב שמהותו התחייבותו להעמדת יעודה לפרישה מוקדמת ורשת ביטחון לפרמיה לפי מתווה חיפה. לפני שהנמל הספיק למסור את המכתב למר אדרי, שהציב כתנאי להמשך המשא ומתן, הודיעה ההסתדרות על נקיטת צעדים ארגוניים. ההסתדרות טענה, בין היתר, כי דבריו של מר אדרי בדיון מיום 19.1.21 נאמרו בהתרסה וכי לא היתה בשום שלב כוונה אמיתית של ההסתדרות לחזור למתווה חיפה.

11. בתום הדיון ביום 25.1.21 קבע בית הדין כי יתקיים דיון נוסף ביום 28.1.21, וכי **"עד אז, ימשך המשא ומתן בסוגיות הפתוחות לרבות בכל הנוגע לסוגיית**

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

ההתייעלות". כמו כן, הצהיר ב"כ ההסתדרות כי "אנחנו מתחייבים שעד מועד הדיון הבא לא ינקטו צעדים ארגוניים".

12. מהדיווחים שהוגשו לקראת הדיון ביום 28.1.21 עולה כי הצדדים הרלוונטיים חלוקים ביניהם בסוגיות הבאות:

א. הסכם ההתייעלות - בעניין זה המחלוקת היא ביחס לטענת המדינה כי בשל חלוף הזמן ואי כניסת ההתייעלות לתוקף במועד שתוכנן (15.11.20 או בסמוך לאחר מכן), נוצר חסר במשמעות הכלכלית של ההתייעלות, ועל כן נדרשת ההסתדרות להסכים לצעדי התייעלות נוספים.

ב. דרישת ההסתדרות להחיל את הסדר הביטחון התעסוקתי שניתן לעובדי דור ב' (להלן - **רשת הביטחון התעסוקתי**) על עובדים שהתקבלו לעבודה בנמל לאחר יום 12.6.17, לרבות 31 עובדים שהתקבלו במסגרת תוכנית "גיוון תעסוקתי".
ג. דרישת ההסתדרות להתאמה של רשת הביטחון לפרמיה, כך שמועד תחילתה יעמוד על מועד תחילת התחרות ולא מיום 1.1.21, וכן דרישת ההסתדרות להחילה גם על עובדים שהתקבלו לעבודה לאחר יום 1.1.16.

13. נציין, כי בדיון טרם מתן ההחלטה מיום 27.12.20 התמונה שהצטיירה הייתה כי עיקר המחלוקת הוא על כספי היעודה להבטחת תנאי הפרישה המוקדמת וכספי יעודה להבטחת רשת הביטחון לפרמיה, והצדדים מיקדו טיעוניהם בעניין זה. לא חודדו נקודות המחלוקת בנוגע לרשת הביטחון התעסוקתי ורשת הביטחון לפרמיה ולא נפרשו הטיעונים המשפטיים בנוגע למחלוקות אלה. בדיווחי הצדדים לקראת הדיונים ביום 25.1.21 וביום 28.1.21 וכן בדיונים במועדים אלה, נפרשו הטיעונים המשפטיים בנוגע לעניינים אלה.

לשלמות התמונה נציין כי מדיווחי הצדדים עולה שלאחר ההחלטה מיום 27.12.20 יישבו הצדדים את המחלוקות בעניין היעודה לתנאי הפרישה ולכל הפחות התקדמו בכל הנוגע ליעודה לפרמיה.

הכרעה

14. עובדתית, הסכסוך שלפנינו לבש ופשט צורה עם התקדמות הזמן, וכפועל יוצא מכך, אופיו של הסכסוך, מבחינת הניתוח המשפטי, השתנה והתפתח. בחלקים מסוימים הוא היה סכסוך כלכלי משעניינו נגע להסדרת השלכות רפורמת הנמלים על עובדי הנמל. עם זאת, כפי שהוסבר בהחלטה מיום 27.11.18 ולא נחזור על הדברים, גבולות הגזרה של המשא ומתן הכלכלי תחומים, ככלל, בהסכמות הקודמות של

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

הצדדים הרלוונטיים, אלא אם שונו בהסכמה. ודאי כך משחלק מההסכמות במסמך העקרונות כבר יצאו אל הפועל על ידי המדינה, בעלות של מאות מיליוני ש"ח. בצד זאת יודגש כי שעה שהסכמות מסוימות היו קשורות להנחות ענייניות ולגיטימיות שהניחו הצדדים הרלוונטיים, הרי ששינוי באותן הנחות מחייב את הצדדים לנסות להתאים את אותן הסכמות לנסיבות המשתנות. על בסיס הערות אלה נבחן להלן את העילה העומדת ביסוד הודעת ההסתדרות ולמען הבהרת המצב לצדדים, לאור האמור בסעיף 9 לתצהירו של מר אדרי, נבחן גם את הסוגיות הנוספות שבמחלוקת.

סוגיית ההתייעלות

15. מאז ההחלטה מיום 27.11.18 הוסכם בין הצדדים הרלוונטיים לנהל משא ומתן על "ההתייעלות המוגדלת", כמוגדר בהחלטה, וכך אכן עשו בפועל מאז ועד היום. הצדדים הרלוונטיים אף הגיעו להסכמות בעניין זה, אלא שבשל השינוי בעיתוי תחילתה של ההתייעלות שהוסכמה - עיתוי שעמד ביסוד התחשיבים הכלכליים וכחלק בלתי נפרד מהם - עמדו הנמל והמדינה על כך שיימצא פתרון לפער שנוצר. השאלה היא מהו הדין שעה שההסכמה האמורה לא יצאה אל הפועל במועד שעמד ביסוד התחשיבים?

16. תחילה נציין כי אין בידינו לקבל את טענת המדינה והנמל שלפיה בהעדר הסכמה על "ההתייעלות המוגדלת" יש לחזור לחלופה המושתתת על מתווה חיפה. המשא ומתן על "ההתייעלות המוגדלת" לא בא לעולם אך בשל דרישת ההסתדרות (בשל התמורה הנוספת שבצידה), אלא זו גם היתה עמדת הנמל עצמו, בשים לב לצרכיו לקראת הפתיחה בתחרות. יתרה מזאת, משנוהל במשך תקופה ממושכת משא ומתן על "ההתייעלות המוגדלת", קל וחומר כאשר משא ומתן זה עלה יפה והצדדים הרלוונטיים הגיעו להסכמות בקשר לכך, צדדים אלה מחויבים למסלול זה ולא ניתן לשנותו באופן חד צדדי שלא בהסכמת כל אחד מהם. בעניין זה מקובלת עלינו טענת ההסתדרות שלפיה האמירה של מר אדרי, כי בהעדר הסכמה יחזרו הצדדים למתווה חיפה, נאמרה ב"התרסה" ושלא מתוך כוונה אמיתית ואין לתפוס את ההסתדרות באמירה זו. ניסיון לעשות כן דווקא עלול להיראות כחוסר תום לב במשא ומתן. לצד זאת יש לומר כי ראוי היה שההסתדרות תבהיר את מצב הדברים כהווייתו במועד מוקדם יותר מכפי שעשתה, על מנת שהנמל לא יבצע פעולות שווא.

17. לאמור נוסיף כי שעה שההסכמה שאליה הגיעו הצדדים הרלוונטיים הושתתה על עיתוי מסוים לתחילתה של ההתייעלות, הרי שאין לראות בעמדתם הנוכחית של

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

המדינה והנמל משום חוסר תום לב במשא ומתן. טיבן של הסכמות כלכליות שהן באות לעולם על יסוד הנחות מסוימות וכל עוד אותן הסכמות לא השתכללו לכדי הסכם סופי ומחייב, הרי שאם אותן הנחות אינן מתקיימות עוד יש לבצע התאמה הדדית של ההסכמות למציאות החדשה. בהתאם, ומשחובת תום הלב מחייבת את כל הצדדים למשא ומתן, על הצד השני - ובמקרה זה ההסתדרות - לדון בדרישת המדינה והנמל לבצע התאמות נדרשות בשל השינוי בהנחת המוצא. שעה שהדבר לא נעשה הורינו לצדדים ביום 25.1.21 לעשות כן. ואכן, כפי שדווח לנו, הצדדים הרלוונטיים נפגשו, דנו ואף עלתה הצעה מצד ההסתדרות כדי לגשר, לפחות חלקית, על הפער הכלכלי שנוצר בסוגיה זו (ובסוגיות הנוספות).

עם זאת, הצדדים הרלוונטיים לא הגיעו להסכמה ולפי התרשמותנו מהדיון מיום 28.1.21 לא ניתן לקבוע שהם טרם מיצו את המשא ומתן באופן המצדיק להטיל מגבלה על זכות השביתה שהיא זכות חוקתית. בנסיבות אלה, משמדובר במשא ומתן כלכלי, משהצדדים הרלוונטיים הגיעו למבוי סתום על אף מאמציהם, ומשלא הובאה עילה בדין המאפשרת למנוע מהעובדים את זכותם - ודאי בהתחשב בלוח הזמנים ובכניסת הנמל החדש לפעולה בחודשים הקרובים, מוקנית להסתדרות זכות השביתה בעילה של "ההתייעלות המוגדלת".

רשת הביטחון לפרמיה ורשת הביטחון התעסוקתי

18. מטיעוני הצדדים הרלוונטיים לפנינו מתבקשת המסקנה כי שונים הם פני הדברים בכל הנוגע לשביתה שנועדה להביא לשינוי מתווה רשת הביטחון לפרמיה ומתווה רשת הביטחון התעסוקתי. תחילה נפרט את המחלוקות בסוגיות אלה:

רשת הביטחון לפרמיה - במסמך העקרונות הותוו העקרונות לרשת הביטחון לפרמיה. משכך, המשא ומתן בקשר לסוגיה זו צריך היה להיות מתוחם, ככלל, לאותם עקרונות. מכוח סעיף ד' למסמך העקרונות בחרה ההסתדרות להחליף את הסדר רשת הביטחון לפרמיה האמור בהסדר שהוסכם במתווה חיפה. משכך, המשא ומתן בסוגיה זו מתוחם לנקבע במתווה חיפה (הסכם מיום 26.1.20), ובכלל זה כי תחולת רשת הביטחון היא על מי שהועסק עד ליום 1.1.16 וכי משכה הוא ל-7 שנים החל מיום 1.1.21. ההסתדרות דורשת להחיל את הסדר רשת הביטחון לפרמיה על עובדים שהתקבלו לעבודה לאחר יום 1.1.16 (בשונה מהקבוע לגבי נמל חיפה) ושהמועד הקובע לתחילת תקופת רשת הביטחון לפרמיה לא יהיה 1.1.21 (כפי שנקבע בנמל חיפה) אלא מועד פתיחת הנמל המתחרה. לטענתה הדבר מתחייב

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

מהעובדה כי טרם נפתח הנמל המתחרה ולכן מתעכב הצורך בתחילת החלתה של רשת הביטחון.

רשת הביטחון התעסוקתי - מבלי שיש צורך להידרש לשאלה אם סוגיה זו היא עצמאית או נגזרת מסעיף ד' למסמך העקרונות, ברי כי היקף רשת הביטחון התעסוקתי הוא זה שנקבע בדיון מיום 13.6.17 ולפיו רשת הביטחון תחול על עובדי דור ב' שהעסקתם בנמל החלה עד ליום 12.6.17. ההסתדרות דורשת להרחיב את תחולת רשת הביטחון התעסוקתי גם על עובדי דור ב' שהתקבלו לעבודה לאחר יום 12.6.17.

19. כמובהר לעיל, גבולות הגזרה למשא ומתן תחומים, ככלל, בהסכמות הקודמות במסמך העקרונות או מכוחו, ודאי שעה שחלקן כבר יצא אל הפועל מצד המדינה, בין היתר, על יסוד הנחת העלויות שהוסכמו. מובן שאין באמור כדי למנוע מהצדדים לשנות את ההסכמות הקודמות, אך אין להסתדרות זכות שביתה שנועדה לקדם דרישה לשנות את ההסכמות הקודמות. אכן, המשא ומתן התמשך תקופה ארוכה, וחלק מההסכמות במסמך העקרונות שונו, אולם שינויים אלה נעשו בהסכמת הצדדים הרלוונטיים, ואין משמעות הדבר ביטול מסמך העקרונות. אכן וכפי שכבר צוין לגבי ההתייעלות, יש מקרים שבהם שינוי נסיבות שנוצר גם עקב חלוף הזמן יכול להצדיק דרישה לשינוי הסכמה קודמת והתאמתה למציאות המשתנה מכוח חובת תום הלב החלה על הצדדים ליחסי עבודה קיבוציים. אולם, שוכנענו כי משבעבר הושגה בסוגיות אלה הסכמה שכללה גם "מתנים" שכאמור החלו לצאת אל הפועל על ידי המדינה, בעלות בהיקף משמעותי ביותר, ומשלא נסתרה טענת המדינה והנמל שלפיה מועד תחילת רשת הביטחון לפרמיה בנמל חיפה נקבע אף שגם שם טרם החלה התחרות, ההסתדרות אינה רשאית לקיים שביתה כדי לקדם את בקשתה לשינוי אותה הסכמה. יודגש שוב, כי הצדדים הרלוונטיים רשאים לשנות בהסכמה הסדרים קודמים, בתנאים שייקבעו ביניהם, אולם כל אחד מהצדדים הללו, דהיינו העובדים, המדינה והנמל, מחויב להסכמות אלה, ואינו רשאי לשנותן חד צדדית או לנקוט צעדים ארגוניים כדי להביא לשינוין. נוכח האמור לעיל, ההסתדרות אינה רשאית לנקוט צעדים ארגוניים בכל הנוגע לדרישותיה לשנות את תנאי רשת הביטחון לפרמיה ולהחלת הסדר הביטחון התעסוקתי על עובדים שהתקבלו לעבודה לאחר יום 12.6.17.

20. לשלמות התמונה נציין כי במהלך הדיון לפנינו נטען כי ניתנה התחייבות במסגרת דיונים, ככל הנראה באחת מוועדות הכנסת, כי קבוצת העובדים שנקלטה בתכנית "גיוון תעסוקתי" תקבל ביטחון תעסוקתי או שינוהל משא ומתן בקשר להחלת

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

רשת הביטחון התעסוקתי גם עליה. נציין כי לא נפרשה לפנינו תשתית ראייתית מספקת שתאפשר התייחסות לטענות אלה ולהשפעתן על הכרעתנו.

כללו של דבר

21. אנו דוחים את בקשת הנמל, הנתמכת על ידי המדינה ויתר הצדדים להליך (למעט ההסתדרות; אשר למשיבה 3 - בהודעתה אך ציינה כי אינה תומכת בנקיטת צעדים ארגוניים), ליתן צו מניעה האוסר על ההסתדרות לנקוט צעדים ארגוניים בנמל בעניינים מושא הודעת ההסתדרות. יחד עם זאת וכמובהר לעיל, ההסתדרות רשאית לנקוט צעדים ארגוניים רק בנושא ההתייעלות, ואינה רשאית לנקוט צעדים ארגוניים בנוגע לדרישותיה לשינוי מתווה רשת הביטחון לפרמיה ולתחולת רשת הביטחון התעסוקתי.

22. כפי שהובהר בהחלטה מיום 27.12.20 (סעיף 19) על הצעדים הארגוניים חלים הכללים הרגילים לנקיטת צעדים ארגוניים, ובכללם כי קדמה להם התראה מספקת. בענייננו, אמנם ההסתדרות הודיעה על כוונתה לנקוט צעדים ארגוניים עובר לדיון בבית הדין, אולם לטעמנו יש לאפשר למשתמשים בשירותי הנמל להיערך לנקיטת צעדים ארגוניים, ועל כן אנו קובעים כי על ההסתדרות ליתן הודעה מראש של שלושה ימי עסקים לפחות לפני מועד תחילת האמצעים הארגוניים. אשר למידתיות הצעדים הארגוניים - רשמנו לפנינו את הודעת ההסתדרות לגבי ההגבלות שהיא נכונה ליטול על עצמה, וזאת מבלי שנביע עמדה בשאלה אם הגבלות אלה יש בהן כדי למצות. ככל שמי מהצדדים יסבור כי הצעדים שינקטו, אם ינקטו, אינם כדין, שמורה לו הזכות לפנות לבית הדין ולבקש את שינוי ההחלטה בסעד הזמני.

23. **לסיים**, לא נעלמו מעינינו טענות הצדדים בכל הנוגע לנזק שיגרם לנמל, למשתמשים ולמשק מצעדים ארגוניים שינקטו, אם ינקטו, ודאי נוכח משבר הקורונה שחוות המדינה (והעולם) ופגיעתו במשק. אך שעה שהצדדים לא הצליחו להגיע להסכמות כלכליות, חרף מאמצים מרובים וכנים של כל הנוגעים בדבר, שעה שהשלמת בנייתו של הנמל החדש נמשכת גם בתקופת הקורונה ופתיחתו, כמו גם פתיחת התחרות בינו לבין הנמל, צפויות להתרחש בעוד מספר חודשים ושעה שמבוקש לנקוט צעדים ארגוניים כצעד אחרון לקידום המשא ומתן בסוגיה הכלכלית של ההתייעלות, שלהבנתנו היא סוגיה מרכזית ביכולת להגיע להסכמה כוללת - אין עילה למנוע מציבור העובדים לעשות שימוש בזכות האמורה. בית הדין לא חסך מאמצים, במגבלות האפשר, כדי לנסות ולהביא את הצדדים הרלוונטיים להסכמה. הללו עשו

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

כברת דרך רבה גם במהלך הדיון האחרון ולתחושתנו אך כפסע בינם לבין הסכם. יש לקוות כי הם ישכילו להגיע להסכמות מבלי שינקטו צעדים ארגוניים שפגיעתם, לרבות בצדדים שלישיים, קשה.

נציג הציבור מר עצמון ליפשיץ

בניגוד לחברי במושב אני סבור שיש לקבל את בקשת הנמל לצו המניעה שהוגש כנגד קיום השביתה עליה הודיעה ההסתדרות, מהסיבות הבאות:

1. מספר נקודות המחלוקת שעדיין נותרו בין הצדדים מחד, ופער אי ההסכמה בכל אחת מנקודות אלו מאידך, מצדיק המשך ניהול המו"מ תוך פתיחות ותום לב מצד שני הצדדים והימנעות מצעדים ניהוליים ו/או ארגוניים.
2. חשוב לי להדגיש כי אני בעד שמירה על זכות השביתה כמרכיב חשוב במסגרת מערכת יחסי העבודה הקיבוציים, ואין לפגוע בזכות זו אלא בנסיבות חריגות. יחד עם זאת, זכות השביתה, ככל זכות חוקתית אחרת, אינה אבסולוטית ומימושה של הזכות מותנה במגבלות מסוימות, כגון: תום לב, מידת הפגיעה במעסיק ו/או בצדדים שלישיים אשר אינם מעורבים ישירות בסכסוך וכו'. מעבר לכך, אני מודע לכך שנשק השביתה הינו כלי אפקטיבי אשר שימוש בו מזרז לעיתים את סיומם של תהליכי סכסוכי עבודה אשר בסופם מגיעים הצדדים להסכמה על הפסקת הסכסוך וחותמים על הסכם. לדעתי, לא זה המקרה שלפנינו, מאחר ועדיין ניתן להגיע להסכמות הנדרשות בהינתן שהצדדים יפעלו בלב פתוח ובנפש חפצה.
3. על בסיס המסמכים המתארים את התהליך שעברו הצדדים מאז החלטת בית דין זה מיום 27 בדצמבר 2020, (החלטה אשר תמכתי בה), שבה בוטל צו המניעה כנגד קיום צעדים ארגוניים על ידי ההסתדרות, וכן הדברים שנאמרו בדיון שהתקיים בבית דין זה ב-25 לינואר 2021, בדיון ב-28 לינואר 2021 והמסמכים שהוגשו ע"י הצדדים לקראת דיונים אלו, אני מתרשם כי ההסתדרות מגלה פחות נכונות לפתור את הבעיות הפתוחות, מתוך הידיעה שכלי איום השביתה בידיה, ולכן ניתן להקשיח את העמדות במשא ומתן.
4. מצד שני, צריך לוודא שהנמל והמדינה לא יפעלו כמי "שזמנם בידם" וירגישו נוח מהמשך קיומו של תהליך המו"מ, בשל הידיעה שככל שקרבה פתיחתו של הנמל החדש, הלחץ האפשרי של ההסתדרות קטן, ולכן אין חובה לפעול בתום לב ובגמישות הנדרשת לסיומו המהיר של המו"מ.

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

- אסור שהנמל והמדינה ירגישו בטוחים במצב הנוכחי, ועליהם לגלות גמישות יתר על מנת לנסות ולהתגבר על המכשולים שנותרו להשלמת ההסכם.
5. וכמסגרת על לנקודות שצוינו לעיל, אני גורס כי חובת הצדדים למו"מ להתייחס לסכסוך שלפנינו גם תוך ראית הקונטקסט של מצב המשק בימים אלו. נדמה שאין חולק על כך שהמצב הנוכחי של המשק בעייתי ביותר, ועל כל הצדדים כאמור, חובה להימנע מהטלת מכשולים נוספים על המערכת המשקית הרגישה ממילא.
6. קיום עיצומים/ שביתה בנמל אשדוד בימים אלו, גם אם צעדים אלו יהיו מדודים, אינו עומד במבחן הנדרש מבחינת מאזן הנוחות. הנזק שיגרם בהמשך קיומו של תהליך המו"מ הנוכחי, קטן בהרבה מהפגיעה בצדדים שלישיים המקבלים את השירותים שלהם בשער הכניסה המרכזי של המדינה, כאשר הפגיעה באותם גורמים כלכליים נגררת בפועל ישירות למשק הישראלי כולו.
7. חשוב להזכיר כי בית דין זה מנע מאז שנת 2013 את מתן אישור השביתה בנמלים, ובין היתר בנמל אשדוד, גם אם יהיה גורם כלשהוא שיוכל לטעון כי הייתה בכך פגיעה, לכאורה בזכות השביתה לאורך תקופה זו.
- חשוב לציין בהקשר זה כי ועדי העובדים לא תמיד קיימו את האיסורים שהוטלו עליהם בתקופה שבה נאסר עליהם לשבות, ונקטו בתקופת המניעה שביתות פראיות ובמהלכים ארגוניים שונים, כולל ביזיון בית הדין.
- בשל מכלול הנסיבות שפורטו לעיל, לרבות המצב הנוכחי של המשק בישראל, אני סבור כי בעת הזו ובמצב הנוכחי של המו"מ, וגם על רקע מאזן הנוחות, על בית הדין לקבל את בקשת הנמל, הנתמכת על ידי המדינה, למתן צו מניעה האוסר על ההסתדרות והעובדים לנקוט צעדים ארגוניים.
8. **לסיכום** - לו תישמע דעתי, יש לחייב את הצדדים להמשיך בניהול המו"מ תוך דיווח תכוף ומוסכם לבית הדין הארצי, ולהיעתר לבקשה לצו מניעה. המרחק בין הצדדים קטן מתמיד וניתן לגישור, כך שבאיזון האופקי שבין הזכות לשבות, לבין הפגיעה הצפויה לנמל אשדוד, ללקוחותיו ולמשק בעת הזו, אני סבור, כאמור, שיש להמשיך ולמצות את תהליך המו"מ בין הצדדים, ולא לאשר את הצעדים הארגוניים שההסתדרות מבקשת להפעיל בנמל אשדוד.

בית הדין הארצי לעבודה

סק"כ 13-07-40815

סוף דבר

על דעת רוב חברי המותב, כנגד דעתו של נציג הציבור מר עצמון ליפשיץ, נדחית בקשת הנמל, בכפוף לאמור בסעיפים 21 ו-22 לעמדת הרוב.
הצדדים הרלוונטיים יגישו דיווחים עד ליום 16.2.21.

ניתנה היום, י"ח שבט תשפ"א (31 ינואר 2021) בהעדר הצדדים ותישלח אליהם.

סיגל דוידוב-מוטולה,
שופטת

לאה גליקסמן,
שופטת

אילן איטח,
סגן נשיאה, אב"ד

מר עצמון ליפשיץ,
נציג ציבור (מעסיקים)

גברת יעל רון,
נציגת ציבור (עובדים)

גברת ברכה סמו,
נציגת ציבור (מעסיקים)

גברת חיה שחר,
נציגת ציבור (עובדים)